

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Novi ruski car

Aleksander III. Aleksandrovič, sin umorjenega, rojen je 26. februarja 1845. leta, torej star 36 let; tedaj je v dobi, ko je človek odvrzel mladostne nezrelosti in dospel na vrhunec duševne moči in podvzetnosti, ko človek več ne lovi po negotovih in nepremišljenih poskušajih, nego si je svojega cilja in namena v življenji popolnem v svesti.

Dosti dobrega se od novega carja pričakuje. Dober glas je imel uže kot cesarjevič naslednik. On sploh velja ne le kot dober Rus, nego tudi kot dober Slovan. Zavoljo tega mu Nemci niso prijatelji, pa tudi baje on njim ne. Kot prestola naslednik je bil leta 1870 z rusko politiko svojega očeta jako nezadovoljen, ker je oče podpiral Nemce preveč in Francoze preveč v njihovo oblast dal. Zmirom je na glašal svoje simpatije za Francoze, te naravne zaveznike Slovanov. V njegovej družbi se nij smelo nemški govoriti. Tudi njegova žena, rojena danska princesinja Dagmar, ne more Nemcev, ki so tudi njenemu narodu toliko krivice storili, kakor vsacemu sosedu, kateremu so jo delati mogli.

Novi car ima vse osobne lastnosti dobrega vladarja. On je temeljito izobražen, delaven in pogumen mož. Da je pogumen, in ne kak navaden statist, dokazal je na pr. v zadnji vojski, ko je kot poveljnik jednega dela ruske vojske delil z vojniki vse težave dolzega vojevanja v najslabšem vremenu in ob največjih štrupacijah in po sodbi ne le ruskih temuč tudi inostranskih vojaških kritikov prav izvrstno svojo poveljniško vojno nalogo reševal. In kaj je treba za njegov pogum večjega dokaza iskati,

nego li je to, da mora stopati od krvavega trupla umorjenega očeta na prestol s zavestjo, da bodo morilci odslej z enako doslednostjo stregli po njegovem življenji! Za istinito nij zavidanja vredno vladarsko mesto, na katerem nij samodržec svojega življenja v svesti si ni en hip, kjer nema skoro nikoli pravega miru. Zato treba moža, ki ima moževsk dolžnostni čut in pogumno srce, katero se ničesa ne straši, karkoli naj pride.

Na te lastnosti in na tako mišljenje novega ruskega carja se bodo delale in se uže delajo po novinah vsega sveta kombinacije in ugibanja o bodočnej evropskej politiki, o novih zvezah itd. No za denes so menda take kombinacije še vendar prenahe. Pozabiti se tudi ne sme, da je uže stara prikazen pri vseh monarhično vladanih narodih, da od prestolnih princev mnogo liberalnih ali svobodnostnih zavodov in koristnih novotarstev pričakujejo. Mi Slovanje le želimo, da bi se bratovski ruski narod ne motil v tacihi lepah pričakovanjih od novega carja in res upamo, da se ne bode motil.

O umoru ruskega carja.

Poročil o grozovitem umoru v Peterburgu je mnogo, a se ravno zarad tega ne vjemajo. Nekatera trdijo, da je zločinec, ki je prvo bombo vrgel, ujet, a drugi da je ubegnil; drugo poročilo zopet pravi, da sta oba zločince ušla in tretje, da so napastnika, ki je vrgel drugo bombo, kozaki umorili. Naj po verjetnejših virih dopolnimo svoje včerajšnje poročilo.

Loris Melikov je načrt zarote baje poznal uže tri dni pred katastrofo ter je prosil carja, naj se nekoliko časa javno ne vozi. Car mu prošnje nij uslišal. On je imel navado, da je

vsako nedeljo v inženirskoj jahalnici imel paradno nad onim polkom garde, ki je imel mej tednom v zimskej palači službo. Več tednov car Aleksander II. tega nij storil, nedeljo pa je bila zopet ta parada. Car je bil posebno dobre volje, pogovarjal se z višjimi častniki in se je potem odpeljal iz jahalnice v Mihajlovo palačo k velikej kneginji Katarini Mihajlovni na zajuterk. Kočija je bila zaprta ter jo je spremljevalo osem kozakov na konjih carjeve osobne garde. Za kočijo se je peljal v sanéh policijski obrist Dvorščeki. Car Aleksander se je kmalu vrnil iz Mihajlove palače. Ko se je peljal domov ob vrtnem zidu Mihajlove palače in dospel do Katarininega kanala, zagrmelo je naenkrat in ranjena sta padla s kónj dva kozaka in več mimogredočih. Car je ukazal ustaviti in kočijaž je moral ubogati, dasi je ugovarjal, ker se je bal za carja. On stopi iz jako oškodovanega voza in videč okolo sebe na tleh ranjence, ukazal je, da se najprej tem pomaga. Malo korakov pred soboj pa je opazil v gnječi zločinca, katerega je z obema rokama oklenil neki kozak. Zločinec je držal v jednej roki bodalo, v drugej pa revolver. Ime mu je Rusakov. Car stopi k njemu čisto mirno in ukaže, da ga odvedejo, potem pa se peš napoti domov. Komaj pa stori par korakov, pade mej njega in Dvorščekega druga bomba. Oba padeta ranjena na tla. Tako silno je bomba razpoknila, da se je grom slišal po večjem delu Peterburga. Ko se je dim razkadil, videli so carja mej ranjenimi na tleh. Dvorščeki, dasi močno ranjen, nesel je vendar nesrečnega carja v svoje sani, lejtenant Henrikov pa sname carju čelado s krvaveče glave ter ga pokrije s svojo čepico. Mej tem je na

Listek.

Zvesta ljubezen.

(Historična povest koncem 14. stoletja; iz ruščine po Bestuževem preložil Fr. Gabršek.)

„To ne more biti!“ reče Simeon Vojeslav, bogat kupec Novgorotski, svojemu bratu Juriju. „Kakor ne stojita dve solnci na nebu, isto tako se to nikedar ne uresniči. Sicer prav trdiš, da je tvoj ljubljenec Roman Jasenski dober in čeden, da je Novgorodu zvesto in verno služil in da je uže mnogo pretrpel za sveto Rusijo. Res je, njegova beseda mnogo velja v narodnih zborih in posvetovanjih, on je izurjen v bojnih igrach, z vsakim uljuden, — le nekaj mu manjka“ — Simeon ponosno pristavi, igraje se s ključki ob pasu, — „le nekaj, on je reven, in tedaj ne bode moja hči Olga nikdar njegova!“ —

„Nemaš li“, odgovori Jurij, trgovski predstojnik slovenskega predmestja, „nemaš li,

brate, sam dosti zlatá? Potrebuješ li ti bogatega zeta, ko pa ti je vendar moči pot njegov od hiše do altarja posuti s zlatom?“ —

„Popolnem istina!“ zavrne Simon zavestno; „kdo pa mi je porok, da se Rožman ne ženi le zbog denarja?“

„Njegovo srce in dela njegova!“ odgovori brat. „Kdor iz prostega nagiba krv in mladost domovini posveti, kdor najprvi svojo dedovino upepeli, da je ne oropajo sovražniki Novgorodski, oni ne zamenjajo svoje duše z bogatstvom kacega dekleta!“

„Ne zahtevaš li, ljubi brat“, vpraša Simeon skoraj zasmehljivo, „naj bi vtopil svoj najlepši, nenadomestljiv biser v tožnih valovih Volhovskih, naj bi zaročil svojo hčer možu, koji niti toliko nema, da bi si kupil otep slame v zakonsko posteljo, čegar ljubljene, njegov konj, se pri sosedu mora pasti? Pristuje li takov soprog mojej hčeri? Njej so ladije na morji; kaj pa njemu? Žrjavi v zraku!“ —

Na takov način pričkala sta se brata, a nijsta se mogla porazumeti. In žalosten odide Jurij. —

Starega misli so bile utopljene v Romana in v Olgino osodo. Očetovska ljubezen ga nij še zapustila. Vrh tega je ljubil Simeon svoje rodno mesto Novgorod nad vse, kar ravno je bilo uzrok njegove mržnje do Romana, kateremu se še nij posrečilo, pri svojih someščanih s kakim posebnim činom proslaviti se, akoprem je bil sicer zaslužen miadenič. Zlasti pa se mu je Roman pristudil v javnem zboru, kjer mu je očito nasprotoval. Sicer je Simeon kmalu uvidel napačnost svoje trditve, a redkokedaj oprosté stareji oporekanju mlajših; tako tudi tú. Akoprem bogat in v trgovskih rečeh na trdnem, izbral je ipak svojej hčeri iz same ničemurnosti imenitnega, bogatega ženina, in takó je bila sklenena osoda Romanova. Kar je Simeon rekel, tega nij rad ponavljal. „Brat Jurij se bode jezil“, misli si, „a kmalu se bode premislil. Olgina ljubezen

mesto prihitel carjev brat, véliki knez Mihajl, pokril carja s svojim plaščem, sedel spred na sani ter njega in Dvorščekga peljal v zimsko palačo.

Carju sta bili obedve nogi do kolén zdrobljeni in ranjen je bil razen tega tudi še v spodnjem delu života in na glavi. Carjevej rodbini se je strašni dogodek brzojavno naznanil. Štirje pozvani zdravniki so izjavili, da je car izgubljen. Samo jeden trenotek je čutil profesor Botkin, da carju žila močnejše udarja; ta trenotek se je porabil v to, da ga je arhimandrit Bajenov previdel. Car se nij pred svojo smrtjo nič več zavedel in nič govoril. Pri njegovej smrti se je okolo njega zbrala vsa carjeva rodbina, nekaj ministrov in državnih dostojanstvenikov. Drugi ministri nijso mogli več v palačo, ker je Loris Melikov ukazal zapreti vsa vrata. Palačo so zasedli vojaki, kozaki pa so se obstopili okolo palače. Ljudstvo zbrano pred palačo, bilo je od strahu prepadeno in razburjeno. O štirih popoldne stopi iz palače na prosto jeden general ter z nepokrito glavo naznani ljudstvu smrt carjevo. Vsa množica se odkrije, prekriža in joka.

Razburjenje je veliko v Peterburgu; policija je zaprla vse gostilne in krčme, iz Peterburga se ne pelje noben vlak ter je vojaštvo konsignirano.

Ponedeljek popoldne ob 1. uri je car Aleksander III. sprejemal v zimski palači pri-sege zvestosti. V Nikolajevej dvorani so se bili zbrali generali in oficirji vseh polkov. Car je zbrane ogovoril s početka tresočim glasom, ter je solze komaj zadrževal, a glas mu je postal močnejši, ko se je zbranim zahvaljeval za sočutje ob smrti njegovega očeta, in ko je od njih zahteval, da ohranijo zvest spomin pokojniku, njemu pa da naj izkazujejo isto zvestost, kakor njegovemu očetu. Ko je nehal govoriti, bilo je en trenotek vse tiho, potem pa zagrmé kar na hip gromoviti uraklici.

V Kazanskej cerkvi se je zbralo državno svetovalstvo, ministri in drugi državni dostojanstveniki, ki so vsi novemu carju prisegli. Car Aleksander III. je glasno plakal, ko je tudi tukaj zbranim govoril. Sicer pa se je vsa slovesnost vršila redno in mirno.

Po Peterburgskih ulicah je vse živo a dostojno mirno. Jedno vsi čutijo: žalost ob izgubi carja Aleksandra II. in jezo nad surovimi morilci.

je podobna pomladnemu snegu; nekoliko bode togovala in jokala, — no, bogat ženin kmalu posuši take solzé z rokavom svoje drage suknje! —

Osupnen je zaslišal Roman svojo sodbo. Jurij, njegov drugi oče, trudil se je jako svojega brata pregovoriti. Tolažil ga je o bodočnosti njegove hčere, a zamán. Srce ljubimčevo je mehko, njegovo oko ostro; tudi Roman je bral vso svojo nesrečo uže na obrazu svojega dobrotnika. Nem, poln obupanja zrl je strmo v tla in dolgo sedel na hrastovej klopi. Grenki, britki vzdih polnili so mu prsi hoté ga zadušiti, naposled premagala je priroda. Debele solze zalijo mu lice in ihté nasloni se na Jurijeve prsi.

V onih dobrih časih se dobri ljudje nikakor nijso sramovali joka, nijso tešili svojega srca s prisiljenim smehom. Očito bilo je njih prijateljstvo, očito njih sovraštvo. Jurij Vojslav menjal je svoje solze s solzami Romanovimi, in ta nebeška rosa tolažbe vzviševala in krepčala je dušo mladeničevo. —

(Dalje prih.)

Posameznim osobam, katere je sprejel novi car, dejal je, da nastopa vladarstvo v sitnih razmerah a se zanaša zaupno, da mu bodo vsi domojubi pošteno pomagali on pa da se bode prizadeval zaslužiti ljubezen cele Rusije tako, kakor jo je imel njegov oče. —

Vtorek je srbski ministerski predsednik naznanil skupščini žalostno dogodbo v Peterburgu. V kratkih a sočutnih besedah je naglašal dobrot, katere je izkazal veliki car svojemu narodu in celemu Slovanstvu; naglasil je tudi hvaležnost, katero so dolžni Srbi carju Aleksandru II.

Berlinski „Tagblatt“ poroča iz Peterburga: Prva bomba se je razstrelila ob dveh in 15 minut popoldne, druga dve minuti kasneje. Jeden ranjenec je na mestu umrl ter nij hotel povedati, kdo je, zato se misli, da je to moral biti tretji napastnik. Po istem viru namerava rusko državno svetovalstvo pokojnemu carju dodati tudi oficijalno pridevek „osvoboditelj“. Nemški cesar je vtorek skozi Berlin v Peterburg potujočemu velikemu knezu izročil svoje lastnoročno obžalovanjsko pismo. Cesarja Wilhelma je vtorek pri maši za umrlim svojim prijateljem žalost tako prevzela, da je v cerkvi glasno plakal in nij hotel slišati nobene tolažbe. „Köl. Ztg.“ od 11. t. m. pa piše, da bi bil Aleksander II. na svojega rojstvenega dne 29. aprila izdal manifest in sklical zemski sobor, ki bi se udeleževal tudi zakonodaje. „Nordd. Allg. Ztg.“ pravi, da Rusija nij še nikdar imela tako dobrega in za narod skrbčega vladarja, a še nikdar se kateri vladar nij toliko sovražil in še nobenega nij morilčeva roka tako proganjala, kakor tega vladarskega mučenika.

„Kreuzzeitung“ piše: Skrb se je vsedla v sica ljudij, kakšne politične posledice bode imela ta obžalovanja vredna dogodba. Mi mislimo, da je taka skrb pretirana in da bode tudi novi ruski car cenil mir in ga ohranil. „Nat. Ztg.“ pogrésa v manifestu novega carja poudarjevanje politike carjevih pradedov. Ta list omenja tudi, da se v krogih poslancev nemškega „rajstaga“ bojazen izraža, da pride zdaj „panslavizem“ na površje in da bodo vsled dogodka v Peterburgu imeli Nemci trpeti.

Londonska „Pall Mall Gazette“ prinaša članek o umoru ruskega carja, v katerem imenuje umorjenega Aleksandra II. največjega in najplemenitejšega vladarja cele Evrope. Smrt carja bode nedvomno resno uplivala na evropsko situvacijo, ker je ožja osobna vez z nemškim carjem zdaj pretrgana. Ta list izjavlja, da je smrt vzela največjega zgodovinskega moža sedanjesti, da je padel pod morilčevimi rokami najboljši car in da bode ta dogodek popravil mnenje o razvitku Rusije in o evropskej vojski.

Najnovejši telegrami iz Peterburga dne 15. t. m. poročajo: O napadu na ruskega carja pripoveduje oficir Novikov: Ko so ranjenega carja vzdignili, hotel je roko dejati na krvavo čelo in je dvakrat rekel: „Mrzlo, mrzlo!“ Veliki knez Mihajl, njegov brat, ga vpraša: „Saša, kako se počutiš?“ Car je odgovoril a teško umljivo. Ko so carja naprej nesli, vpraša Novikov, če dovoli véliki knez, da prenesó carja v prvo hišo, da ga tam obvežejo. Car, še zaveden, je to slišal in zašepetal: „Prenešite me v palačo, tam hočem umreti!“ in še nekaj je rekel, kar se pa nij umelo. To so bile njegove zadnje besede.

Napastnik Rusakov je 19 let star in doma v Tišvinu. Ranjenih je po napadu 18 oseb, izmed katerih sta uže dva umrla.

Truplo ranjkega carja, ki je bilo takoj

po carjevej smrti maziljeno, bilo je denes ob devetih zvečer preneseno v cerkev v palači, kjer bo štirinajst dni ležalo. Ranjki je običen v uniformo Preobrašenskega gardnega polka.

Novi car je denes izdal ukaz, s katerim spominja kmete na njih osvobojenje ter od njih zahteva, da mu prisežejo zvestost. Véliki knez Vladimir, brat novemu carju, je imenovan za poveljnika gardnemu koru in vojakov v peterburgskem vojaškem okraji.

Peterburgski uradni list poroča nadalje 15. t. m. Jeden glavnih udeležencev je priznal, da se je kot vodja pri napadu udeležil. Ta in Rusakov sta oba obstala, da je oni človek, katerega je bomba ubila, tudi njiju soudeleženec, njegovega imena pa nijsta hotela povedati. Po noči se je preiskalo stanovanje Rusakovega. Ko je hišni gospodar zapazil policaje, se je takoj ustrelil. Jedno v tistej hiši stanujočo žensko so zaprli. V stanovanji Rusakovega so našli razstrelne stvari in revolucionarne proglase ozirajoče se na to katastrofo, iz katerih se razvidi, da sta zaroto vodila dva človeka. Popoldne so prijeli nekega mladega človeka, ki je hotel iti v Rusakovega stanovanje. Na policaje je šestkrat ustrelil in izmed njih tri ranil.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. marca.

V državnem zboru je 14. t. m. poslanec dr. Vitezič interpeliral vladu, ali vé, kakó dela „Italia irredenta“ po Istri, da bi slovenski element zatrla a italijanski povzdignila. Opiral se je na zeló razširjeno poročilo nekega „iredentarja“ Kudra poslano na predsedstvo laške agitacijske družbe.

Pred nedavnim je bilo poročano, da je šlo skozi Žadar v Beč posebno odposlanstvo hercegovo, da se cesarju potoži na obstoječe nered v zaposedenih deželah. Ta deputacija je bila 14. t. m. pri cesarji in je prosila rešitve agrarnega vprašanja. Cesar jej je obetal ozir jemati na prošnjo. Potem je poslanec Klaič peljal deputacijo še k ministru Szlavyju.

Vnanje države.

Seje evropskih poslanikov in turških pooblaščenecv v Carigradu glede rešenja grškega mejnega vprašanja so se pretrgale zaradi smrti carja Aleksandra II. Denes je v ruske kapeli črna maša za ranjkim ruskim carjem, pri kateri bodo vsi poslaniki navzočni. Turški sultan je v Peterburg odposlal obžalovanjsk telegram.

V italijanskej zbornici je 15. t. m. ministerski predsednik Cairoli izjavil, da obsoja peterburgski napad in je spominjal na zasluge Aleksandra II. za Rusijo. Cairoli je ruskima velikima knezoma pred njiju odhodom iz Rima v Peterburg izrazil sočutje parlamenta in cele Italije ter vlade, da vzemeta sè soboj v Rusijo dokaze prijateljstva, ki veže Rusijo in Italijo. Poslanec Massari se je zahvalil, da je Cairoli pri tej priliki izrazil mišljenje vsega italijanskega naroda.

Poročevalec pariškega „Figaro“ je imel v Atenah s Trikupisom razgovor. Trikupis je dejal, da je za Grško jako sitno, ker je Francija prepovedala od Grške nakupljeno orožje izvažati. Barthelemy, francoski vnanji minister da dela tako politiko, ki bode Francozom vzela ves upliv na iztoku, katerega so tam imeli. Francija bi z Anglijo prav lahko rešila bila grško vprašanje, posebno tačas, ko je bil Dilke večkrat v Parizu pri Gambetti. Francoska zdaj na iztoku ne igra nobene role. Na vprašanje, je li mogoče izogniti se grško-turške vojni, odgovoril je Trikupis, da je to nemogoče.

Senat zjedinjenih severnih ameriških držav je soglasno sklenil izraziti gnjus o peterburgskem napadu a svoje obžalovanje ruskemu narodu in ruskej vladi. Zbornica v

Novem Jorku je isto sklenila, poudarjajoč za-
sluge ranjcega carja pri osvobojenji Bolgarov.

Dopisi.

S Pivke 15. marca. [Izv. dop.] Bog nas varuj prijateljev! sovražnikov se bomo uže sami. To je star a dober pregovor. Naši državni poslanci morajo silno potrpežljivi biti, da uže tudi niso rekli; dovolj je! Samim obljubam več ne verujemo. Nezadovoljstvo raste povsod. Pa kaj bi tudi ne? Saj se naše poštene pravice in terjatve tako teptajo kakor le kedaj. Nado, da nam bode sedanja vsem narodom „pravična“ biti obetajoča vlada v naših narodnih terjativah kaj pomagala ter vsaj deloma naše pravične želje izpolnila, smo uže izgubili, posebno pa ko smo morali čuti ono razsodbo dunajskega najvišjega sodišča!

Kaj tako misli izplačati Taaffejeva vlada naše gg. državne poslance za njih podporo? Res, da pravijo, ka je nehvaležnost plačilo sveta, ali to naj ne odobrujejo omenjeni gg. Če ima biti vse plačilo le v obljubah pa naj prenešajo podpirati nam „prijazno“ vlado, ki si menda misli, obljubiti in dati, oboje je preveč. Gospodje državni poslanci ne zaupajte več „prijatelju“, ki vam pravi: „Ne bojte se; ne bojte se; počasi dobiste vi vse zaželjene pravice“, mej tem se pa še ono malo, kar smo dosedaj imeli, odjemlje. Obljub in to praznih smo popolnoma siti.

Iz Vipavskega 12. marca. [Izv. dop.] Dne 4. in 5. t. m. vršila se je nabira vojakov v Ajdovščini, pri kateri priliki se je zbralo obilo mladeničev. Mnogokrat sem slišal pritožbe, da se mladina nespodobno vede ob enacijah prilikah; pri nas tudi si slišal dostikrat kmetske fante popevati laške pesni. No, hvala Bogu, zdaj stojimo veliko na boljem. V obče so se slovenski fantje pri omenjeni priliki mirne in prave Slovence pokazali. Da imamo pri nas krepke in zdrave fante, je dokaz: da je komisija si nabrala dovoljno število vojakov stalnej armadi, še celo iz prvega razreda so potrdili še nekoje deželni brambovec, kakor tudi ostali razredi so pomnožili bramborstvo na Goriškem. — Pač morala biti je komisija zadovoljna, ker imela je obilo dobrega blaga na razpolaganje; — redek slučaj! Nevedoči mislil bi bil, da je kak naroden shod, slišaje več ubrano pevajočih zborov. Posebno mi je pa omeniti rihenberški kvartet, koji je pokazal, da ga vodi jako večša roka. Tudi tržaško „delavsko društvo“ pokazalo je ta dan še nekoliko svojega sadu. Iz Trsta došli mladeniči prepevali so ubrano narodne pesni, nekateri bili so tudi izučeni, da so s pomočjo družih lepe ubrane pesni prepevali. Vsacega domoročca veseli, da sin čeravno mej tujci in še celo mej Italijani ne izgubi čuta do matere Slave. Prejšnje čase bilo je žalostno; da je le bil par tednov v Trstu uže nij hotel več poznati slovenskega jezika, neizrečeno brzo se pa je hitro poprijel fakinskih nesramnih pesnij, katere je tudi domov mej svoje rojake zanašal, katere so se tudi naših vaščanov kaj rade prijemale, ter enako kugo od vasi do vasi trosile. Upamo, da bode „delavsko društvo“ pazilo na svoje ude, da ostanje našej milej slovenske domovini zvesti sinovi. — Priporočila vredno bi bilo, da bi si mladeniči delavskega društva v obilnem številu udeleževali pevskih vaj, kajti petje blaži srce, in polni srca se slovanskim čutom.

Iz Vipave 11. marca. [Izv. dop.] Odkritosrčno povem, da o novejših tukajšnjih dogodkih zato nijsem poročal, ker me je bilo —

sram. A ker so „Novice“ — gotovo slabo informirane — jednemu zagovornikov tukajšnjih germanizatorjev odprle svoja predala, ne morem si kaj, da ne bi tudi jaz spregovoril in sicer brez ovinkov, prav od srca. Zamera sem, zamera tje, tu gre za princip in tedaj morajo vsi drugi oziri molčati.

Da, daleč smo prišli v našem trgu. Nehoté se vprašamo, je-li to ona nekaj izgledno narodna Vipava? Občinski zastop je v rokah ljudij, katere sem vam o svojem času dovoljno karakterizoval. In v iste roke prešla je tudi naša nekaj narodna čitalnica. Svét, čuj in strmi: Predsednik narodne naše čitalnice je sedaj mož, kateri je vedno bil je še protivnik naše narodnosti; mož, ki je nedavno moledoval za vpeljavo nemškega jezika v naše ljudske šole; mož, o katerem vemo, da čuje na ime Dollenz in da nij družega, nego marioneta znanega postojinskega Cicerona — in to je menda dovolj. V mnogem obziru se sme naš trg postaviti v jedno paralelo s tevtonskim — Trzičem.

Vprašali boste začudeno: i kako je to mogoče? Prav lahko, gospod urednik! Osobno sovraštvo! Mej zagovorniki in prijatelji našega župana čujete imena, katera so sicer v narodnih krogih na jako dobrem glasu. Tem „narodnjakom“ je osobno sovraštvo več, nego narodna čast. Vsled strastnih agitacij ravno teh „narodnjakov“ za sedaj gospodujočo kliko je pri vsakej volitvi vse zbegano; take razmere se ve da ugajajo našemu županu; v motnej vodi je veliko lažje ribe loviti.

Kaj je dekan Grabrijan, kaj drugi duhovni, kaj zmirom narodni g. Ditrich itd.?! Ti so res bili od nekaj zvesti borilci za narodno stvar, ti so res vsikdar in ob vsakej priliki dali narodu, kar je narodovega, ali zamerili so se nekaterim gospodom in zdaj nemajo pravice več svojega glasu povzdigniti. Oče slaboglasnega „Zwergvereina“, koledovalec za nemški jezik v naših ljudskih šolah in kar je tem sorodnih patronov, ti bodo odslej varovali, našo narodno čast — drugi pa naj molčé. —

Iz Dolja 14. marca [Iv. dop.] Ko je bila 30. dec. l. l. močvirskega odbora seja sklicana, udeležili so se je z malo izjemo vsi odborniki. Mej družimi obravnavanji pride na vrsto tudi doklad 40 kr. na Htr. ! O tem se je jako mnogo govorilo in debatiralo. Tukaj moram le svoje obžalovanje izreči o „Novicah“, da te, ko uže nekaj o seji pišejo, zakaj ne bolj natanko vse, posebno v slučajih kmetu teživnih! da, ta ve in zna, kdo da želi njemu dobro! Vem, daje samega sebe težko zagovarjati, tudi vem, da lastna hvala smrdi, — pa kar je res, je res! Jaz sem bil z obširnimi govorom proti dokladu, ter mej družim rekel: za splošni blagor resp. „splošne stroške“ močvirja imamo uže denar nakopičen, in to kolika svota! — ta naj se prej porabi, potem bomo, ako treba, lahko z mirno vestjo napravili v novič doklad! Po čemu sedaj se slo jemati kmetu denar, ko mu tako trdo zanj gre! — po čemu siliti ga, da bi nakladal denarje na male obresti — a on pa od denarja plačeval silno velike, ako ga dobi — če pa to ne — pa veste kaj se zgodi! Ali se ne pravi to, ljudstvo dreti! — Pač pa sem j. z. za doklad in to tako, da ga ima vsaka srenja ali pa uže k temu napravljene oddelki v močvirskem okraju! In to zato, da se ogne silno težavnim konkurencom pri napravah v dotičnem kraju! Za te je pa treba različne doklade kakor so tudi stroški različni! i. t. d. — Proti vsemu temu pa se je sprejel vendar le doklad, ter le vsled dol-

zega debatiranja spravilo se je od 40 kr. na 30 kr. od Htr. z večino glasov, proti glasovali so 4, rečem štirje, mej katerimi sem bil tudi jaz! Tedaj nijsem nikakor jaz kriv omenjenega doklada, kakor sta me tukajšna občinska svetovalca pri občinski seji obdolžila in se je tudi drugod omenjena laž raznašala.

Toliko zdelo se mi je potrebno na znanje dati družim, posebno pa mojim volilcem; onim pa, kateri se zbirajo, — da mi napravijo nezaupnico — povem naprej, da mi zaupanja še nikdar dali niso, tedaj mi ga tudi vzeti ne morejo!

V Dolju 14. sušca 1881.

Janez Borštnik.

Iz Ptujja 11. marca. [Izv. dop.] Naše Dravsko polje postalo je torišče posebne vrste špekulantov in ti špekulantje niso nikdo drugi, ko naši kmetje sami. Slabe letine, katere so bile vsled nerodovitnosti dravskega polja še bolj čutljive, visoki davki in razmerno visoke obresti, katere je bilo za mala posojila potreba plačevati mestnim „dobrotnikom“; — vse to spravilo je našega kmeta do skrajnosti ter ga storilo nepoštenim špekulantom. — Da so si pri nas požari navadni, vendar jih pa toliko in v zimskem času nij bilo še nikdar ko letos. Vsak večer zasveti se, ako ne na več, vsaj na enej strani in bližnja vas Pobreže je glede tega uže tako na slabem glasu, da se govori o tem, da jo bodo zavarovalnice popolnem izključile iz zavarovanja. — Žandarmerija ima jako mnogo posla, kajti ne preteče skoro tedna, da bi koga zavoljo požiganja ne pripeljala v zapor, a sodnijsko preiskavanje ima le v malo slučajih kak pozitiven vspeh.

Domače stvari.

— (Peregrin Kajzel,) ljubljanskim Slovincem dobro znani izvrstni komikar ljubljanskega slovenskega gledališča, je, kakor denašnji inserat našega lista naznanja, ustnovil si svojo lastno kupčijo z glaževino na starem trgu št. 30, tik hiše c. kr. deželne sodnije. Opozorujemo narodnjake v Ljubljani kakor tudi po slovenskih pokrajinah, da podpirajo zasluženega početnika gosp. Peregrina Kajzela, sosebno kjer je njegovo poštenje porok, da bodo vsakovrstno postreženi s ceno in dobro robo.

— (Brošura „Zur Frage über die Gleichberechtigung der Slovenen,“) ki je ravnokar izšla v Pragi, dobi se v „Narodne tiskarni“ po 80 kr. iztis.

Listnica opravištva: G. Janko Leban v Lokvi. Vaše „poslano“ velja kot inserat enkrat natisen 1 gld. 50 kr. Sprejme se samo kot inserat.

Tržne cene

v Ljubljani 16. marca t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 59 kr. — rež 6 gld. 34 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gld. 53 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — koruza 5 gld. 53 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 85 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram 1 gld. 04 kr.; mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 66 kr.; špeh povojen — gld. 70 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnino 48 kr.; — svinjsko meso 54 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — slame 1 gld. 62 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 16. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld. 50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	75	35
Zlata renta . . .	91	85
1860 drž. posojilo . . .	130	—
Akcije narodne banke . . .	810	—
Kreditne akcije . . .	289	90
London . . .	117	40
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	29 ¹ / ₂
C. kr. cekini . . .	5	54
Državne marke . . .	57	20

Tucl.

15. marca:

Pri **Stonu**: Arko iz Zagreba. — Schirca iz Sachsenfelda.

Pri **Wall**: Hasslinger, Uslar, Adams, Katz, Hegner z Dunaja. — Eisler iz Dobruče. — Sudo iz Kranja. — Kobeč iz Steyra. — Fink iz Gradca. Pri **avstrijskem cesarji**: Doleneč iz Stareloke. — Sterbene iz Železnikov. — Dolinar iz Trate.

Št. 1397.

(142—1)

Diurnist

se sprejme pri pomožnej pisarni deželnega odbora. S potrebnimi spričali obložene prošnje naj se vložé do **20. marca t. l.** v imenovanej pisarni.

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani 13. marca 1881.

Pri (140—1)

Jan. Perdano,

cesarja Jožefa trg,
(nasproti stare hranilnice),

dobivajo se po najnižje ceni vsake vrste

Semena:

detelja domača, lucerna travulja, mačji rep pahoaka, pesa, ribniški fižol itd.

Naročila po pošti se hitro dovršijo.

Kupčija z glaževino.

Udano podpisani naznanjam čestitemu občinstvu in posebno prečestitemu duhovenstvu, da sem odprl

trgovino z glaževino, prsteno in porcelansko robo

v Ljubljani, na Starem trgu št. 30,

tik poslopja c. kr. deželne sodnije, pod firmo

PEREGRIN KAJZEL.

Slavno občinstvo vabim, da naj me počesti z obilnimi naročili ter zagotavljam, da bodem naročila **cenó** in **pošteno** izvrševal.

Sê spoštovanjem

Peregrin Kajzel,

trgovec z glaževino.

(141—1)

THE SINGER MANUFACTURING COMPANY,

New-York,

največja tvornica šivalnih strojev celega sveta.

Izvirni Singer šivalni stroji, katerih se je v zadnjem letu spečalo nad 430.000, priznani so od nepristranske razsodbe od več nego **treh milijonov kupcev** in nad 200 častnih daril kot najizvrstniši šivalni stroji za porabo v rodbinah in vsako obrt.

Novi pomožni aparati.

Patent varuje jih pred ponarejevanjem.

Ti novi pomožni aparati, katere ima vsak nov rodbinski šivalni stroj, pomagajo vsled svoje duhovite konstrukcije, da more celo nevesčak najlože šivati, grbe delati in robiti itd. itd. in to tako natančno in hitro, kakor je bilo doslej z vsakim drugim šivalnim strojem nemogoče.

Nova Singer stojala.

Postavno varovana pred ponarejevanjem.

Na ta stojala, iznajdena od Singer Manufacturing, ki se za nekoliko časa nahajajo tudi na tukajšnjem tržišču in s katerimi se odslej Singer šivalni rodbinski stroji prodajejo, opozarjam posebno. Ker so zdatno zboljšani, goni se jih lahko ter so na kolesčkih, tako da more tak šivalen stroj prav lahko vsaka ženska premakniti z jednega na drug kraj ter jednaka stojala močno presežajo sê svojo trdnostjo, lepoto in mirnim tekom, tako, da so originalni Singer šivalni stroji razen drznih prednostij, tudi brezdvomno oni, ki najlaglje tekó.

To velikansko spečavanje in stalno, z nova potrjeno pomnoženje prodaje, — kakeršne ne more nobena druga tvornica tudi približevalno izkazati, — daje najboljši dokaz, da ima izmed vseh šivalnih strojev, ki so na prodaj,

izvirni Singer šivalni stroj

največje zaupanje pri kupujočem občinstvu in da po svojej vrlini, moči, trajnosti, priročnosti, in jednostavnosti sestavljenja preseza vse druge fabrikate. Opozarja se posebno na to, da se naši **izvirni Singer šivalni stroji** izdelavajo izključno v lastnih tvornicah Singer-Manufacturing Company v New-Yorku, in da se vsakemu **izvirnemu Singer šivalnemu stroju** priloži izvirni certifikat, ki se glasi:

Fol. _____	Nr. _____
CERTIFIKATE.	
Chief Office New-York, 34 Union Square.	
We, the Undersigned, Singer Manufacturing Co. do hereby certify, that the accompanying Sewing Machine bearing above Number, is constructed in our Manufactory and shipped to our General Agent for Russia, the North and Middle of Europe, Mr. G. Neidlinger, Hamburg. We further state, that our Machines can only be had in Russia, the North and Middle of Europe through Mr. G. Neidlinger or the Agents appointed by him.	
The Singer Manufacturing Co., New-York.	
General-Agent for Russia, the North and Middle of Europe. G. Neidlinger m. p.	Edward Clark m. p., President.

Ker se izvirni **Singer šivalni stroji** mnogotero ponarejajo, naj vsakdo, kdor kupi tak šivalen stroj, pazi na to: Vsak originalni Singer šivalni stroj ima na roki z zlatimi črkami polno firmo: **The Singer Manufacturing Co.** — Vsak originalni Singer stroj ima na roki na predstojemem certifikatu narisano „varstveno“ znamenje. — Vsak izvirni šivalni Singer stroj ima jamstveno (kakor zgoraj) pismo. — Ti stroji oddajajo se pod **najboljšimi pogoji**, kar omogoči vsakemu, tudi neobogatemu, da si omisli ta domači in obrtni stroj.

THE SINGER MFG. CO., NEW-YORK

zastopa za celo **Kranjsko** samo in jedino

FRANC DETTER,

v Ljubljani, na mestnem trgu h. št. 168.

(143—1)